

Liederen van droom en daad

August van Cauwelaert

bron

August van Cauwelaert, *Liederen van droom en daad*. C.A.J. van Dishoeck, Bussum 1918

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/cauw004lied01_01/colofon.htm

© 2007 dbnl / erven August van Cauwelaert

Karel Coghe.
de man die de overstroming van den IJzer leidde, door Stephan de Vriendt

Voor M.

Deze Liedereren van Droom en Daad

Liederen eener lente

I

Dit is geluk: als ge al uw dagen
 In schoonen deemoed achter schijn
 Van schaamle vreugde hebt gedragen
 Den kommer van verholen pijn;

Wanneer ge moede en moedloos jaren
 Gelijk een blinde dolend zijt
 En plots uw leven voelt verklaren
 Tot liefde's rust'ge zekerheid,

En zonder minste bitterheden
 Of weemoed van herinnering.
 Uit vreemden toover zijt getreden,
 Die om uw vroeger dagen hing.

Dit is geluk: als gij, - ter haven
 Geland van eenzaam-verren tocht, -
 Met onweershouden overgave,
 Opeens een vrouw beminnen mocht;

Wanneer ge in haren schoot, bewogen,
 Uw kracht'ge handen rusten liet,
 En door uw traangeloken oogen
 Haar oogen zachtjes schreien ziet;

Wanneer ge weerloos 't hoofd moogt hangen
En streelen laten lijk een kind,
En voelt hoe veilig ze uw verlangen
Met teerheid van haar armen bindt.

II

Hoe sta 'k in 't wislend licht der zonne,
In ondergang en dageraad,
En keer naar alle horizonnen
De hooge rust van mijn gelaat.

Ik ken den koppigen beet der zorgen
Om wat onzekre Hand bereidt,
Maar 'k weet het werk, dat eiken morgen
Mijn dag tot rijker waarde wijdt.

Ik weet: toen gij me 't voorhoofd merkte
Met eed van lippen, traag en stil,
Dat ongekende krachten sterkten
De kracht van mijn bewusten wil.

En 'k weet hoe bij elk avondzwijgen,
Terwijl uw hand de spijzen deelt,
Uw lach, die naar mijn mond komt nijgen
De moeheid van mijn hoofd vereêlt.

III

Daar staat een beedlaar voor uw deure,
Die moede en verre reis verraadt;
Kom hem met zoete woorden beuren
Vòòr hem de laatste kracht ontgaat.

Hij klopt met ongeduld'ge handen
En smeekt, wat stilte wedersmeekt;
Doe open eer door de avondlanden
De wanhoop van zijn kreten breekt;

Eer hij zijn eigen hart gaat haten,
Omdat het zòdveel heeft bemind,
Of 't plots, gebroken en verlaten,
Beschreien gaat gelijk een kind;

Eer hij zijn fijngevoeligst denken
Gaat martlen met verbeterd spijt,
Eer hij zijn koorts'gen mond gaat drenken
Met spot van eigen bitterheid;

Eer hij zijn moede en dwalende oogen
Van alle laatre liefde keert,
En zoekt in bittere vrouwenlogen
Te dooven smart van zielsbegeert'.

Doe open vòr hem wrok doorgriefde
En jaagt door dreigende' avond voort.
Hier staat de bedelaar der liefde
Die hunkert naar uw noodend woord.

IV

Laat me in 't licht van uw genade
Treden lijk een dolend kind,
Waar ik langs verdwaalde paden
Eindelijk uw woning vind.

Open mild uw liefderijken
Voor een hart dat zoekt en lijdt;
Wil me traag uw lippen reiken
Zonder rouw of stil verwijt.

Laat me uw adem voelen mogen
Eiken avond om mijn haar;
Laat de zegen van uw oogen
Rusten op mijn oogenaar.

Temper 't licht: ons woorden rijzen
Rijker in de schemering;
Zacht zal voor ons blikken deizen
Weemoed van herinnering.

Laat de weelde van deze uren -,
Droomdoorzongen wereldijkheid -,
Om ons beider hoofden duren
Tot de late nacht ons scheidt.

De dubbele kroon

Voor koning Albert

Van de eerste zon begroet, en laatst van zon orablonken,
 Op 't helste en hoogste duin,
 Op driftdoorrilden rug en steigerende schonken
 Van strijdgedrilden ruïn,
 Tot één gestalte in brons én beeld én ros geklonken,
 Op grond van grauw arduin;

Daar waar de haat en storm van zee en volken brandden
 En baarden zwaar torment,
 Gelijk een baken voor wie naar uw mist'ge stranden
 Den koopren steven wendt;
 De hoop en toeverlaat, als door de lage landen
 De nood en de oproer rent;

Daar waar uw krijgren 's vijands heir de poort verboden,
 Die de' oceaán bestaat,
 Waar op uw traag gebaar en woord de waatren vloten
 En golfdén over de'aard,
 Den toom naar de'oost gekeerd en, over 't graf der dooden,
 De hoede van uw zwaard;

Ten heil'gen wal die de oudren ,op de zee verwonnen,
 Met bloed, geduld en kracht,
 Daar heeft mijn dankbre droom uw Koningsbeeld verzonnen,
 In de eer van bronzen dracht,
 Opdat het rijze en staar naar alle horizonnen
 Voor ieder nieuw geslacht.

't Geweld brak met den trots der moord'ge pantserforten
De zuilen van 't gezag;
't Opstand'ge dreunen naart der nachtelijke kohorten,
Met toorts en roode vlag;
De brand verlicht hun vaart; de onvaste tronen storten
Bij dronken hoongelach.

Maar in de branding die den oogst bedreigt der dalen
En rond uw grenzen slaat.
Waar storm van zee noch lucht noch aarde U neer zal halen
Ter eeuw'ge duinen, staat
Uw ruiterbeeld en ros en door den nacht blijft stralen
Het licht van uw gelaat.

Elisabeth,

die moeder zijt,
En koningin en duldend lijdt,
Om 't lijden van uw land in rouw,
Gij lijkt die hooge en heilige Vrouw
Die ging waar armoe schuilde en nood
En in de vouwen van haar schoot
Het wonder droeg van spijs en drank,
Die bloeiden tot een rozenrank;
Want waar uw beeltnis binnentreedt,
Is 't of op alle donker leed.
Waarheen u meelij lokt en leidt,
Opeens een stille wijding glijdt;
En waar gij naast elk ziekbed gaat
Daalt lijk een licht op elk gelaat
En, trotsch om 't lijden dat hij droeg,
Toont elk u fier waar 't staal hem sloeg
En 't eermerk brandde van een wond.
Hij dankt en groet en voor een stond
Vergeet hij 't leed dat even zwijgt;
En menig man, naar wien gij nijgt
En vraagt naar huis en kind en vrouw,
Is 't of hij schuchter schreien wou.
Maar de arme wien 't vijandig schroot
Op 't licht der dagen de oogen sloot,
Zit bij 't aanhooren van uw taal
Lijk luistrend naar een vreemd verhaal
En zoekt met dof en dwalend oog
Naar 't beeld dat naar hem overboog;

En even leeft nog op en richt
Het hoofd omhoog wie stervend ligt
En stamelt iets dat géén verstaat,
Al starend star op uw gelaat;
Dan: of hij moeder naast zich zag
Sluit de oogen met een glimmelach.
En als gij weer zijt heengegaan,
Zie 'k heel de zaal vol bloemen staan
En in elk hart is dankgebed
Voor Koningin *Elisabeth*,

Hospitaal te Hoagstade
Paaszaterdag 1916.

Door dagen en nachten

Vers

Gelukkig wie ten strijde gaat
Voor 't recht en, onbewogen,
In roes van vuur'gen daver staat
Met klare en rustige oogen.

Gelukkig wie zijn vrees verwon
En warse wil verhardde,
En trotsch het felst gevecht begon,
Wat dood ook tegensarde.

Gelukkig wie den dag aanvaardt
In dank, met vroom vertrouwen,
Al zal misschien zijn oog op aard
Geen morgen meer aanschouwen.

Gelukkig wie zijn hoofd bevrijd.
Zijn hart heeft opgedreven,
Tot 't vredig licht van eeuwigheid,
Hoog boven dood en leven.

Aan den Yzer

O schoone stroom, die in den bocht van dubben dijk,
Naar de aderslag van ebbe en vloed de zee beroerde,
Ter lage landen spoelde uw vruchtbaar zout en slijk
Of zeewaarts d' overvloed der klare vaarten voerde;

Die t' elke Lente als over 't duin een priller zon
De luwer dagen meldde met de lichter nachten,
Ter weiden zaagt ontluiken naar den horizon,
In bloei van bloeme' en gras, een bloei van bruine vachten;

Die naar den tragen tred der paarden droegt, langs brug
En veerhuis, de oude booten, waar de dorpen scholen,
En wist door heel het jaar op eiken heuvelrug
De blij bedrijv'ge zeilen van een grijzen molen.

Maar schooner om het lied van merel, zeis en kind,
Was telkens de ommevang der klare zomerdagen,
Als langs den stoffigen weg die door de weiden windt,
Ter hollen schuren keerde de oogst-geladen wagen;

Tot met den laatren Herfst de wind rees over zee
En door de naakter boomen van den dijk ging waren,
En weer ter domp'ge stallen dreef het dralend vee,
Dat in de winterrust de nieuwe dracht zou baren.

Gij, die den vrede ried der lieden langs uw vaart
En zaagt den zegen van him dank-gevouwen handen
Aan d' ijlen wentelrook die steeg uit eiken haard
En d' Angelus der klokken over de avondlanden;

Gij, die de orkanen kende alleen uit West en Noord,
Hoe ging nu plots uit 't Oosten storm de lucht bestrijken,
En kleurde rood uw waarren van den volkenmoord
En dreven zeewaarts de' oogst der ongenoemde lijken.

Naar 't onbekende vluchtte al wie nog vluchten kon
En liet het loeiend vee dat door de weiden waarde,
En langs de rwier'ge dijken van uw stroom begon
De onmenselijke strijd voor 't laatste strookjen aarde.

En de arme mannen keerden willig naar den slag
En, moe ter dood, maar zonder klacht of kreten, leerden
De wonderende wereld wat een heir vermag,
Dat met zijn borsten dekt zijn kindren en zijn heerden.

Elk stond of viel waar 't hoog bevel te staan gebod,
En menig regiment dat zich ten offer wijdde
En, - leeg de gordelriem van 't laatste moordend lood -,
Alleen met 't bloote staal den laatsten storm verbeidde.

Maar huiver schrok de harten telkens de avond zeeg
En alle de einders spookten van het laaiend koren,
En boven 't golvend meer der rossige dorpen steeg
De reuz'ge vuurzuil van een wankelenden toren.

Dit was de rust na d'aftocht die hun lenden brak.
Hun spijs en drank verleerde en de arme voeten wondde:
In regen, slijk en wind, de hemelen voor dak,
En 's vijands bloed als aas voor dorstgeschroeide monden.

Maar moed verteert het hart en nood vermant de kracht,
En 't staal was hard dat steeds door dunner rangen maaide,
Wijl voor elk Duitsche hoofd, dat neerplofte in de gracht,
Een nieuwe helm verrees, een ander roer opzwaaide.

Noch bood een veil'gen dam het steen van fort en wal,
Noch gold een sterk verweer de vloed van Maas en Schelde;
't Gevaar stond hoog, toen de Yzer tegen 't hordental
Het wrekend dreigement der noordsche waatren stelde.

Gezegende Yzervloed, niet om den wederstand
Der dappren die de zege tot haar intocht noodde
En de' oogst der vaandels zullen dragen door het land.
Maar heilig zijt ge ons om de heugnis onzer dooden.

Want in de 'nachtelijke diepten van uw schoot,
Waar kroon, noch kruis, noch graf hun dood zal doen bevroeden,
Langs berm en dijk of in het riet van gore sloot,
Kwam de edelste en de hechtste kracht des lands verbloeden.

Wij zullen onze kindren doopen in uw vloed
En elk geslacht ter beevaart voeren naar uw velden,
Opdat hun wil dooraeme en aadre door hun bloed
Het sterkend zout der zee en de eer der doode helden.

Zegen, Heer...

Zegen, Heer, in welbehagen
Die te nacht ten aanval gaan
Zegen die hun leven wagen
Voor hun vorst, hun land, hun vaan.

Schuw duike in 't verraadrig duister
Al wie zint op moord en roof;
Heer, wij treden vóór uw luister,
Rustig in ons star geloof.

Zegen die de wapens voeren
In den heil'gen wederstand:
Want de mootd'ge monden loeren
Achter 't doomende IJzerland.

Steun hun stap en sterk hun handen,
Schut hun schoudren met uw schild.
Eer de verte opeens ontbrandt en
't Lood door hart of longen rilt.

Red hen voor wie lijdzaam lijden
Voor hun kroost aan de ijlen heerd;
Ach, zooveel die nog verbeiden
't Kind, dat nooit meer wederkeert...

De wegen

Toen zonk weer de avond om de licht-ver doofde dorpen;
 En uit de duistre poort van huis en schuur en stal.
 Uit elke hoeve, lijk verloren en verworpen,
 In meerschen, moer en mist en stage regenval,
 Langs elke harde baan, langs al de zomp'ge wegen.
 Naar 't dreigend Oosten waar de keur der broedren vocht, -
 Naar heil of ondergang, maar trotsch op hoop van zege, -
 Begon het haamren van hun nachtelijken tocht.

De mannen togen uit, geschouderd zijde aan zijde,
 De' onvasten voet een ruw-besneden staf tot steun.
 En naar hun zware stap ging naadren of verglijden,
 Klonk luid- of doffer de aard van hun veelvuld'ge dreun.
 Loom woog ten krommen rug, en door hun spieren pijnde
 Aan eiken schouderriem, hun ransel en hun roer,
 En grootscher onder 't staal der lage helmen lijnde
 Hun donker beeld op d'avond, waar de storm door voer.

Zij rukten voort; ten rug de regen lijk een roede,
 De borsten tegen 't wild gestoot des winds geweerd;
 Ze vochten tegen 't slijk en 't duister, norsch te moede,
 Bij wijl hun laagre blik naar de oosterlijn gekeerd,
 Waar vuur'ge pijlen, keer om keer de lucht in vaarden
 En 't dondren der granaten nadren strijd verried;
 Maar waar een poos 't geweld der hemelen bedaarde,
 Steeg weer ter keel het vierig brallen van een lied.

Dan: waar in'puin, verzonk de rust der roode daken
En 't staal in kruin en romp den bloei der buomen schond,
Daar waar granaat en bom de onveil'ge baan verbraken,
Verstierven weiger woord en lied ten moeden mond;
En door de onzaal'ge moer van weide- en akkerlanden
Schreed de ongebaande weg nu voort ter gore gracht.
Bij beurten ging de lucht van schroot en schicht ontbranden,
Dan weer: om aarde en hemel hopeloos de nacht.

Doch zwaarder daalde en rees de loomre stap der mannen,
Alnaar door de'engen gang- hun laatste tocht begon,
Lijk wie door vrees of vloek uit haard en land verbannen
Zijn wrakke leven voert naar dreigend' horizon;
Maar honger, doem noch dood, noch wankle moed ontstelde
Hun klare wil, en 't rustig rythme van hun bloed;
Ze waren van hun volk de godgewijde helden,
Bewust en sterk, maar kindren in hun diepst gemoed.

Sam. De Vriendt
Op schildwacht (winter 1915)

Vuurpijlen

Als maan en sterren duiken
In de' afgrond van den nacht.
Gaat om ons hoofd ontluiken
Een heldrer sterrenpracht.

Met zwierig-lichte bogen
Gereze'uit lagen schans,
Treedt vóór ons wondrende oogen
Bij beurt hun vlucht'ge dans.

Hun spel, als vuur'ge pijlen,
Lijnt door de lucht een spoor;
Dan zweeft ter hoogte een wijle
Hun wissel-wufte gloor.

De baaierd wentelt open,
De dag straalt over de' aard;
De grachten staan bedropen
Van wonderlijke klaart'.

Daar is een rust gekomen,
Beangst en onvermoed;
Hoe rijzen nu de boomen
Den hemel te gemoet.

De mannen speuren zwijgend,
In plots herwaakte wacht;
De stad staat doodsch en dreigend
Op de' achtergrond van nacht.

Dáár strekt de stroom, bewogen
Naar vree zijn vaart dooraëmt,
En dáár de arduinen bogen
Van spookrig bruggeraemt'.

En ver staan huize' en stallen,
Verschanst en schemer-diep,
Lijk puin van burcht en wallen
Dat naamlooze eeuwen sliep.

Kortstondig leeft de luister,
't Gesternte daalt en dooft;
Weer sluit het zwaardre duister
Den hemel om ons hoofd.

Wie zal deze' avond keeren....

Wie zal deze' avond keeren,
Waar veil'ger rust ons noodt;
Wie zal zijn leven weren
Uit de armen van den dood?

Na 't droef gesloof der nachten,
Een hel dees heele dag:
Het daver't op de grachten,
Die dansen slag op slag.

De hemel scheurt en schettert,
De lucht is dof van damp;
Daar ligt vier man verpletterd,
Met ijs'gen kreet van kramp.

Ons hoofd is hol en duizelt,
En doof van daver 't oor;
Onze aarden muur vergruizelt.
Het staal rameit er door.

Genegen handen reiken
De keel een koelen dronk;
Elk botte beuk ter dijken
Is op ons hart een bonk.

Ik hoor gewonden klagen
En de avond draalt zoo lang....
Wie zal de dooden dragen
Uit 't vuur van ons gevang?

Kerstnacht

De Kerstnacht is begonnen
Een nacht vol koele maan;
Het bassen der kanonnen
Is van de lucht vergaan.

Wij hebben 't roer geborgen,
Den gordelriem ontgord.
Tot de ongewenschte morgen
Ons weer ter wallen port.

Ter dekking, diep gedoken
In schemer, 't aangezicht;
Maar buiten, de aarde ontloken
In wonder rijpend licht.

Geen moord of vloek ontheiligt
't Gelaat van dezen nacht;
Ons leven rust beveiligd
Onder de sterrenwacht.

Want ook ter andre zijde,
Van waar ons dood besprong,
Zal 't hart de boodschap beiden
Die voor de herdren zong.

Hoe worden, schroom-bevangen,
De menschenkindren goed;
De weemoed van verlangen
Vermildert ons gemoed.

Hoe hebt ge uw kindren, Vader,
Verheerlijkt uit hun smart;
Hoe staan we uw vrede nader
En nader aan uw hart.

Wordt ons uw Zoon herboren
In deze' onzaalgen tijd?
Onduldig luistren de ooren
Of daar geen kindje schreit.

De onvreed'ge volleren smachten;
Weer recht zich kranke hoop;
De kring van dage' en nachten
Omschreef zijn nieuwen loop.

En lage sterren dwaalden,
Beroerd door vreemde macht;
Ach, of nu 't Kerstkind daalde
In de armoede 'onzer gracht.

Daar is geen vuur, te warmen
Verkleumde hoofd en voet,
Maar in ons schuttende armen
Herbloeit het weiger bloed.

Ons schoudren zullen dekken
De' onmond'gen schoonen knaap,
Een leger hem verstreken
Ons mantels voor zijn slaap.

De palm, dien 't werk verweerde,
Zal zacht van zorge zijn,
Bang dat óns hand hem leerde
De straal van de eerste pijn....

Zoo dalen en zoo rijzen, -
De hemel doel of de aard, -
Ons rustiger gepeizen
In veilig-vrome vaart.

Ach, als ge uit arremoede
Tot heil verkoren zijt,
En 't harte gaat bevroeden
Waar 't glanzende oog om schreit....

Hoe lang zal 't wonder duren?
Wij luistren sprakeloos....
En traagzaam wenden de uren
Ter nachtelijke roos.

Dan komt, de sterren tegen,
In dubblen toon en taal,
Uit dubble gracht gerezen
Het oude kerstverhaal.

H. communie in den IJzerdijk

Voor mijn aalmoezenier E.H.J. Pauwels

O Heer, hoe waardigt ge onze onwaarde
Te deelen aan uw morgenmaal,
Wijl 't doodsgebeuk ter daavrende aarde,
Rythmeert de priesterlijke taal.

Hoe zocht Ge ons langs de onveil'ge paden,
Waar heesch gehuil van stervende' ia;
Hoe koos Uw zorgende genade
Deze arme dekking voor uw disch:

Vier lage, naakte en aarden wanden,
Een wankle schraag als outerblad;
Alleen ter God-gewijde handen
Het schrijn dat 't Levend Brood bevat.

Wij zijn uw Majesteit genaderd,
Gescheurd, beslijkt van helm tot voet;
En door ons starre blikken adert
De heldre straal van koortsig bloed.

Wij doolden langs doorwoelde dijken
En wrochtte' in mijn en gang en gracht,
Tot vóór 't geschuwde licht ging strijken
De hope- en eindelooze nacht.

Ons hoofd is ijl, ons kracht gebroken,
Onze avond is den slaap ontwend,
En handgranaat en bom bestoken
De rust die de arme dag nog kent.

De strijdverêelte handen keerden
Tot eervolle' arbeid brand en moord,
De hoongedrenkte mond verleerde
De milde honing van uw woord.

En leeg is 't hart; en haat verhardde
De liefde en 't kinderlijk geloof;
En hoop de me eens den nacht bestarde
Werd traag van maan en sterren doof.

Nooit was de zwakheid en ellende
Der hongerende ziel zoo groot;
Geen dakverstooten beedlaar kende
De wanhoop van zoo droeven nood.

Géén weet waar deze dag zal leiden,
Noch waar zijn leven ondergaat;
Toch laat ons, Heer, U dank belijden
Voor dezen jongsten dageraad.

Sam. De Vriendt
Winter 1914

Lente over de loopgraven

Lijk een perzikbloei, gebroken
 Uit een bladerloozen tak,
 Is een. merellied ontloken
 Op een doode hoevedak.

Over 't gruis van stal en schure.
 Boven 't puin van huis en wal,
 Gaat, bij licht- of loomer duren
 't Rythme van, den klanken val.

Wondrend rijzen we in dien zegen
 Uit de schansen met een lach,
 Lijk, in luw-doorzonden regen,
 Kindren staan, ten zomerdag.

't Oog, van winternacht omduisterd,
 Duizelt van een forscher zon;
 't Moe-gemokerde oor beluistert
 't Borlen van een jonge bron.

Vóór ons hart -, dat hoop ontwende en
 't Heil van louterend geweene -,
 't Veëren van haar tred herkende,
 Komt de lente ons toegetreën,

Breekt de ontkruinde stam der boomen,
De IJzer langs, in bot en loot;
Komt gesterat', van bloemen zoomen
't Glanzend spoor van vaart en sloot.

Vór een mildre morgenzonne
Dieper in ons dekking daalt,
Is een merel-haan begonnen,
Die zijn klare vreugd verhaalt.

Uit den duistren poel der vreeze,
Boven 't vlak van schuw verdriet.
Is ter rilde keel gerezen
De eerste jubel van een lied.

De dolle rit

De wind ruischt over zee; de dag begon te klaren.
Er is een blij geroep in schemerholle hal;
De stuurman staat en wacht: daar komt op 't plein gevaren
Het vliegtuig dat door licht en lucht hem dragen zal.

Het gladde koper vonkt, de sterke vlerken trillen,
De drift'ge motor stampst lijk een gevleugeld ros,
Onduldig naar den meester die het vuur gaat stillen
Der bronst'ge borst. De zon is daar; de vangen los.

De rit begint en, boven boomen heen en daken.
Ten steilen hemel stijgt de hengst en willig wendt
En draaft hij naar hem streelen komt of hitsend raken
De spoor of hand des ruiters die zijn rug berent.

De baan is breed en vrij. Zijn donkre blik is dronken
Van morgenwind en zon. Hij steigert en hij boomt,
Alnaar hij wijder ruimte snuift, met forscher schonken,
Of 't brieschend bekken noch gebit noch teugel toomt.

Hij rukt omhoog en klimt de rotsig-witte randen
Der wolkenheuvlen op. De ruiter remt en ziet
Beneen in lichten doom de weiden en de landen
En ziet de glinsterende zee in 't grijs verschiet.

De wereld lijkt zoo klein; zoo duizlig diep de blauwe
En grondelooze lucht. Dan: weer ter hemelvaart
De teugels vrij en 't ros, dat hunkerde aan de touwen,
Hervat zijn vaart en rent ten oost in, zonnewaart.

Meilied

Voor Mej. M.E. Belpaire,

Maria,

'k mag vandaag niet keeren
 Waar U een troon staat opgericht;
 Ik kan uw heilig beeld niet eeren
 Met bloemenbloei en kaarsenlicht.
 De vrede is uit; de dagen dreigen
 Vol strijd, en in den Meienacht,
 Die zachtjes ruischt door 't groen der twijgen,
 Sta 'k met 't geweer in hand op wacht.

Ik mag niet liggen neergebogen
 Binst 't avondlof, in schemering,
 En onder de bestemde bogen
 U smeeken om uw zegening.
 Maar 'k zie hoog over zee en landen
 De heemlen hel van jonge maan,
 En 'k zie, lijk vriendlijk lampebranden,
 De glorieuze sterren staan.

't Kwam over ons een wondre vrede
 En wijding toen de belle ging,
 En vóór de blanke marmer treden
 Een bleeke wolk van wierook hing;
 Nu voel ik weide en land U loven
 Met bloemen, geel en rood en paars,
 En 't waait een geur uit doode hoven,
 Van bloesemende perelaars.

Ik hoor uit vrouw- en kindermonden
En ruwgeloovig mannenlied,
Deze' avond niet uw lof verkonden,
En hoor de dreunende orgel niet;
Maar weer is door den nacht begonnen,
Het kort geknal, en, verre en bij,
Het doodsgedaver der kanonnen,
Maria, Moeder,
bid voor mij.

Roodesterkte, Mel 1915

Maar toen de dag....

Maar toen de dag vervloeid was en vergaan,
Zweeg plots de daver van 't kanon;
Daar viel een weifle klaarte van de maan,
Die hoog haar lichte vaart begon.

Het vijvervlak lag ongeroerd van wind
En uit de lage scheemring stak
De doode hoeve 't grimmige gebint'
Omhoog van haar verminkte dak.

De mannen leunden tegen de' aarden wal
En luisterden, in loome wacht,
En loerden toen bij wijle een korte knal
De rust verbrak van de' ijlen nacht.

Daar riep ontsteld, in 't riet van moer'ge sloot
Een reiger die zijn droom begon
En uit den hellen dom' des hemels schoot
Een ster achter den horizon.

Er dreef een geur van vlieren door den tuin
En in de schaduw, koel van dauw,
Viel dons van bloesem uit een roze kruin
Van meidoorn die niet sterven wou.

Toen rees opeens uit de verschanste gracht,
Hoog over dood, zorg en verdriet,
Lijk een fontein die ruischt in lentenacht,
De schoone weemoed van een lied.

Ramscapelle

Van een jongetje

Hij sloeg zijne armen op en sloot
Zijne oogen op het licht der dagen....
Wie zal zijne arme moeder dragen
De droeve mare van zijn dood?....

Zijn moederken was oud en stram
En moe van arbeid en van jaren;
Ze leerde 't leed: in pijn te baren
Kroost dat de dood weer spade ontnam.

Dan zag ze 't hoofd van 't huisgezin
Een morgen van den drempel dragen
Toen stapte een rei van donkre dagen,
Vertwijfling, schaamte en armoede in.

Maar op een nacht raasde angstgeluid,
En dwaas rumoer van volk dat rende;
Toen trad, naar 't gruwbare onbekende,
Haar jongste kind haar woning uit.

Veel zorg en ziekte en zwart verdriet
Was al wat de oude-geest nog heugde:
Hij was de laatste schaamle vreugde
Die 't leven in haar handen liet.

Eén hoop doorlichtte nog haar rouw;
Nog sterkte één doel haar wankier schreden:
De wil, na wat ze had doorleden,
Dat ze eens haar jongen weerzien wou.

Ach, beter neeg ze 't hoofd en sloot
Hare oogen op het licht der dagen;
Want wie zal de arme moeder dragen
De droeve mare van zijn dood,

Diksmuide, winter 1916.

Voor Fritz Francken

Zoo dragen we in ons dichterwapen,
Uit 't land van liefde en haat en dood,
Schoon lijk een krans om bleeke slapen,
De sporen van 't verraadrig lood.

Zoo brak, toen we in het duister vielen
En 't kostbaar bloed zijn weg verliet,
Uit de aarde van ona darst'ge zielen
De bronne van een rijker lied.

Zoo stijgt voortaan uit dubbele kele,
Eenzelfde zuivre zang omhoog;
Zoo ruischt op eensgestemde veêlen
Het trillen van eenzelfden boog.

Voor onze ontvoerden

Nu helpt er geen morren, nu baat geen verweer
Met vlegel en zeis en met roestig geweer;
Nu redt u geen vaart in de woelige stêen,
Met bogen en bijlen, naar Belfort en Steen,
Met hoog het oproerig gelui door de lucht.
Nu zoek wie vluchten kan heil in de vlucht.
De schurftige benden, lijk brakken gedrild.
Gaan razende los op het weerlooze wild,
En spieden en speuren langs wegel en voor
En snuiven de lucht van het dwalende spoor.

Gij kranige kerels, die hongerig staat
Of slentert langs haven en dokken en straat,
Die tuurt op den eenzamen dijk of geen boot
Komt binnengevaren met werk en met brood;

Gij, durvende zwoegers, die daalt naar den nacht
Der aarde en uit dreigende diepte der schacht,
Lijk domplen de duikers naar parelen, houwt
Uw kostbare buit, het zwart-glanzende goud;

Gij, volk der fabriek, die met hamer en veil
Uw dag moet verdienen, met bout of met bijl,
Die rad en die riem en witgloeienden brand
Bedwingt of geleidt naar den wil van uw hand.

En gij die in kommer de korrelen zaait,
Maar dankend den oogst van uw zomeren maait.
Die ploegt en die egt en bij zuivrenden vorst
Het koren met dansende vlegelen dorscht;

Eruit al die werkt of die werken gewend.
Nu staakt en geen vreemde als uw meester erkent;
Eruit die, als vloek of als zegen, in 't zweet
Uws voorhoofds uw brood als een banneling eet;
Geen spa meer gestoken, geen haamrende klop
Op 't ronkende staal meer, de raderen stop.
Geen slag meer gewrocht op het daavrend getouw.
Een kus aan uw kindren, een hand aan uw vrouw,
En voort met wat linnen en armelijk geld,
Een korst en wat spek, eer het brutte geweld
Lijk slaven van de' eigenen drempel u sleurt
En 't klagende kroost barsch uit de armen u scheurt.

Reeds wachten de makkers; daar vonkelt een zwaard;
Daar brult een bevel en de uhlanen te paard
Omsinglen de vangst en zij rijden er rond,
Lijk draaft om een kudde een laaghartige hond.
Eerst wordt ge keurd als een koopvaardig dier,
Een paard, of een rund of een schonkige stier,
Dan: voort heel de bende; waarheen? Geen die't weet;
Geen weet er den weg noch het eind van zijn leed.
De trein gaat in gang, en een schrillende schreeuw
Breekt los met het brallende lied van den Leeuw.

Arm volk van mijn land, dat van last en ellend'
Steeds 't donkerste deel en het bitterste kent,
Maar trotsch en onbuigbaar uw dienstbaarheid draagt,
Weest stil als de raadlooze honger u plaagt,
Weest stil als de drijver u port en u dreigt;
Verwint uwen wrok en uw wrevel en zwijgt,
Want welt er een woord uit opstandige ziel,
Dan voelt ge den hoon van zijn hand of zijn hiel;
Verdraagt uwe schande en verduwt uw verdriet;
Nog leeft er een God die zijn kinderen ziet
En merkt al de maat van verdienste 'en van schuld;
Nog staat op den wal met getergde geduld
Een leger dat dra met de wapens u wreekt
En huilend den dwang van uw ketenen breekt.

Voor mijn jongens

1 Januari 1916

Hoe staat ge daar grootsch met uw zwijgenden trots,
De koppen gebruind en de voeten vereelt,
Zoo stoer met uw helm en geweer lijk gebeeld
Uit brons of arduin of uit ruwere rots.

Mijn jongens, hoe staat ge daar sterk en wat steekt
Er diep in uwe oogen een donkere brand;
Wat steekt er een kracht in den greep van uw hand
En wil in het spaarzame woord dat ge spreekt.

Schoon kerels, die vrij waart te huis en geen hoon
Of dwang hebt geduld en die kendet geen nood;
Die werkte als ge wildet, maar wrocht voor uw brood,
Hoe zwaarder uw arbeid hoe rijker uw loon.

Nu hebt ge den honger gekend en den dorst;
Nu hebt ge geslapen op stroo als een hond,
In hak en in schuur of in 't lijk van den grond
En nachten gesloofd voor een karige korst.

Nu hebt ge in den dans en den daver gestaan;
Nu hebt ge er zien vallen, verminkt en vermoord,
De besten het eerst; maar geen zucht of geen woord:
Te sterk voor een klacht en te trotsch voor een traan.

Nu hebt ge den angst en den twijfel gekend,
Voor 't lot en voor 't leven van ouder en kroost;
En over den Yzer zoo vaak als om troost
Uw blik naar de torens van Vlaandren gewend.

Maar geen die zijn woord en zijn wapen verried;
De geest is nog helder en hoog bleef het hart.
Ge dookt als een schande de mom van uw smart
En stapt naar den dood met een lach en een lied.

Ondwingbaar jong ras, met uw duldenden moed
En staalharde zielen, van al wat er vecht
En valt onder 't vaandel van roof of van recht:
Is uw bloed het zuiverste en edelste bloed.

II

O volk van mijn hart, dat zwijgt maar dat lijdt,
 Daar ge machteloos staat met uw wrok en uw spijt,
 Als de vijand, nabij, uit zijn gracht in 't gelaat
 U den spot om uw leed en uw zwakte slaat;

Dat jaar na jaar, lijk een booswicht verband,
 Te hunkeren staat voor de poort van uw land,
 En dulden moet dat een beestige bent
 Uw huis en uw land en uw kinderen schendt;

Dat een schunnige schurk aan uw tafel te gast
 Op het heil van zijn vorst en zijn wapenen brast;
 Dat hij 't vee komt rooven uit wei en uit stal
 En den oogst van uw velden oogsten zal....

.... Maar eens ontbrandt met een grootscher gloed
 In 't oosten en 't water van d'IJservloed,
 De dag dat op bajonnet en op lans
 Begint de laatste doodendans;

Eens breekt het uur dat van wal tot wal
 Tot den aanval zal schettren het koortsig geschal
 En huilend uw donkere stroom zich een baan
 Door stortende dammen en dijken zal slaan.

En al wat aan haat in uw borst heeft gebroeid
Rukt los in getier, lijk een stier die loeit;
En ge stormt op den vijand, man tegen man,
En velt wie de vlucht niet meer redden kan.

Ge slaat met het staal en ge schopt met den hiel,
Ge vecht met uw vuist en ge'n ziet wie er viel
Aan uw zij, met een zucht op den daavrenden grond
En zoekt met zijn hand naar den beet van een wond.

Weer voelt ge de ruimte, weer rukt ge vrij
Door het veld en weer hoort ge uit de huizenrij,
Daar ge roepend door straten en stegen rent,
De taal en de stem van een volk dat ge kent.

Geen regen van kogels, geen dondrend gevaart'
En dempt of en damt meer 't geweld van uw vaart;
Reeds ziet ge, zoo stoer naar den hemel gebouwd,
Het Belfort van Brugge op een lucht van goud.

Uw adem is heet en uw hijgende borst
Is schor van geschreeuw en heesch van dorst;
Een haastige dronk en weer voort met uw vlag:
De nacht valt te vroeg op dees heerlijken dag.

Zoo rukt ge weer binnen uw dorpen en stêen;
Met hun kerken gemarteld in bogen en steen;
De mannen ontvoerd, heel wijken verbrand
En vrouwen die weenen om schuldlooze schand....

O vreeslijke wraak, o razend verdriet,
Als ge zóó uw landeke wederziet
En drilt in uw vuist den stam van een speer
Of een zwaard of den kolf van uw trouwe geweer.

Dan sleept ge als een huilenden hond uit zijn nest
Wie met 't brood van uw kindren zijn maag heeft gemest
En nu kermt om erbarmen, en sleurt hem en slaat
Hem te grond met uw staal en den grijns van uw haat.

Het land is verlost uit zijn moordend gevang;
'T is rumoer in de stad en getier en gedrang;
Het leger is daar met de kindren vooraan,
En weer waait boven 't hoofd ons driekleurige vaan.

Het volk is dronken van vreugd en 't geluid
Der klokken bonst al de torens uit;
De beiaard zingt victorie in 't land,
Wijl ontzaglijk in 't oosten de nacht ontbrandt.

Moeder

I

Wanneer zal ik u weer begroeten,
Die me al te vroeg verweesd liet staan:
Wanneer zal ik u weer ontmoeten,
Om nooit meer van u heen te gaan?

Lief moederken, 'k heb al dees dagen,
In 't lang-vertrouwd gelaat der dood,
Diep heimwee naar uw hart gedragen,
En de oude rust van uwen schoot.

II

Misschien zal ik U wedervinden,
Een koorts'gen dag van zwaren strijd,
Aleer de dood mijn blik verblinde,
En 't edel zwaard mijn hand ontglijdt.

Misschien zal ik eens nederzijgen,
Een diepe wond aan hoofd of hart,
En naar een teugje drinken hijgen,
Gebroken van verbeter smart.

Misschien zal ik een nacht bezwijken,
En, vóór me zoeter dood bevrijdt,
In razende' angst mijn handen reiken
Om hulp, in schrikbare eenzaamheid.

Maar 'k weet, dat gij dan weer zult komen
Met zondoorstraalden glimmelach,
Gelijk ik in mijn rijkste droomen,
Uw roerend beeld geheiligd zag.

Gij zult, in 't akeliger zwijgen,
Na luid rumoer en wee gekarm,
Lijk vroeger naar mijn hals weer nijgen,
Den zachten boog van uwen arm.

Gij zult naar mijn gelaat gebogen, -
Vermoeid en matter eiken stond, -
Mijn voorhoofd zegnen en mijn oogen,
En zegnen mijn gesloten mond.

Dan zult ge traag uw lippen leggen,
Daar waar de gloriwonden staan,
Die branden door mijn ziel en zeggen:
„Mijn zoon, 't is de ure, laat ons gaan."

'k Zal opstaan en gelijk een blinde
U volgen, waar uw hand me leidt,
Tot waar ik plots het licht hervinde
En leven mag in eeuwigheid.

28 October 1915

Verpleegster

Teer blauw en blank, gelijk in onze tempelhallen
Er beelden van Madonnas en van heilige staan;
Veel wit, heel wit opdat een straalke vreugde valle
Op al het duister lijden waar gij langs zult gaan.

Misschien zal ik, gekwetst, eens worden ingedragen
Waar gij in liefde uw leven geeft, door nacht en dag;
Maar gij zult naast me staan, met dringend-vreez'ge vragen
En over mij de vrede van uw glimmelach.

Gij zult mijn bleek en moede hoofd traag streelen
Dat in de roze schaal van uw handen ligt;
Gij zult den kloppend-koorts'gen brand der wanden heelen
Met dubben ijver, dankbaar voor uw grootschen plicht.

Uw stem zal ruischen in mijn oor, en 't hart doen breken
Opeens van onvermoed geluk, dat leed verving;
Want geen die 't zielsverholen woord van troost kan spreken
Als wie zelf weemoed draagt van heil dat onderging.

En over mijn onrust'gen slaap, zal, trouwe wake,
Uw oogenaar gelijk een dubbele sterre staan;
En als ik, plots ontwekt, me uw vingers voel raken,
Zal 't zijn of moeders handen om mijn slapen gaan.

2 April 1916.

De Bloeiende Wonden

Opdracht

Ik heb geen schooner dank gevonden,
Geen rijker hulde voor uw voet,
Dan de' armen bloei van de eigen wonden,
Nog lauw van 't eigen droppend bloed;

De gave van twee roode rozen
Ter zinderende schouderplaat,
En één die, broos maar uitverkozen,
Ter borst alleen te bloeien staat.

Nog voel ik spier en zenuw schrijnen,
Waar 't lood door de ijle longen brak;
Maria, stil en strem de pijnen
Waar scherp de nijd'ge doren stak.

Omhul me met uw lichtgenade
En laat op donzen blarenvouw,
In 't rijzend licht der dageraden,
De zegen dalen van uw dauw,

Opdat elk bloemehart de luchten
Doorgeuren moge en elke wond,
In needrig lied of zoet verzuchten,
U love met zijn rozenmond.

Maria, neem in uw meedoogen
Dees bloemen, voor U saamgereid.
Opdat ze bloeien voor Uwe oogen
Dees heele maand, u toegewijd

1 Mei 1916

Verwonding

Een schicht in duizlende oogen....
Een donder laag en bang;....
Ten rug, als staal gebogen,
Het gloeien van een stang.

De onvaste handen dwalen;
Onwillig wankt de voet;
'k Voel uit één bron drie stralen
Uitborlen van mijn bloed.

Plots of de zon ging dansen....
Een stem die schaterlacht....
Dan: over alle transen
De stilt', de dood, de nacht.

Draagt me zacht....

Draagt me zacht: door al mijn leden
Klopt het baemren van uw voet:
Draagt me zacht: bij iedre schrede
Drupt mijn klare, levend bloed.

Draagt me zacht: door de ijle landen
Waait de nijd'ge wind zoo koel;
Of zijn 't al uw kille handen,
Dood, die 'k om mijn slapen voel.

Draagt me zacht, gelijk een blanke
Lampevlam in woel'ge lucht,
Eer dees kostbaar-laatste spranke
Leven doove met een zucht.

Draagt me zacht: hoe daalt zoo dicht en
Hel de hemel over mij....
Ben ik reeds de sterrenlichte
Poort der eeuwigheid nabij....

Afscheid

Voor de Jongens die me droegen.

Mijn jongens, ver genoeg gedragen
Mijn wrak uit nachtelijken strijd;
Nu zullen andere armen schragen
Mijn wankelende krachteloosheid.

Laat neer den last, wij moeten scheiden.
Een hand, een groet en dan: vaarwel.
Ik ga Gods tragen dag verbeiden,
Gij keert ter daverende hel.

Lijk kindren uit één bloed verbonden
Ons eendre droom en eendre nood.
Toen schouder wij aan schouder stonden,
In 't dreigend aanzicht van den dood.

Wij hebben saam ons brood gebroken,
Elkaar gereikt den broederdronk,
En, trouw den zwijgende 'eed, gewroken
Wie stervend voor ons vaandel zonk.

Maar wie zal u naar 't vuur nu leiden
En voeren naar de zegepraal?
Mijn jongens, gaat, en God bevrijde
Uw leven voor het vliegend staal.

Rijs ik....

Voor M.

Rijs ik naar een rijker leven,
Daal ik naar de donkere dood?
Langs de lage luchtereven
Slinkt het zinkend avondrood.

Dwaalt mijn hoofd en duizlen de oogen;
Valt de voorjaarsnacht zoo vroeg;
Heeft de dood mijn hoop belogen
Die 'k naar rijper zomers droeg?

Kalm is 't hart, maar droef te moede;
Moe de geest die traag verblindt.
O wanneer ge gaat bevroeden
Dat uw laatste reis begint.

Als ge in bloei en kracht gebroken
Staat, opeens, voor 't bitter end,
En nog eens uw traangeloken
Blikken naar uw leven wendt....

Zie 'k nog ooit u weer die verre
Zijt en schreiend zit, misschien?
Zullen de vertrouwde sterren
Dezen nacht mijn uitvaart zien?

Heb dank....

Voor B. D. V.

Nog vóór in 't luwer licht de zegen
Der lente ontlook in tuin en wei,
Opeens een bonte en geur'ge regen
Van bloemen op mijn witte spreij.

Het was een trage val van vlieren,
Die voor mijn wondrend oog begon.
Van rozen en van anjelieren,
Die bloeiden onder milder zon;

Een gouden val van gloeiend-gele
Mimosa en een donz'ge dauw
Van botten en van warm-fluweelen
Violenbadjes, donker-blauw.

In al die pracht mijn blanke handen,
Twee bloemen die herbloeien gaan....
En door mijn luikende oogenranden
De dubbele sterre van een traan....

O, na een nacht waar dof en doover
Aldoor de pijn der wonden waakt,
Te rijzen in den kleur'gen toover
Die licht u 't leed der dagen maakt;

Te zien hoe zwelt als rozenknoppen
Uw hoop naar schooner dageraad,
En voelen hoe met vaster kloppen
Het bloed weer door uw polsen slaat....

Heb dank die mij dees broze weelde
Uit verre en zonnig zuiden zondt;
Ik breng uw gave, rijkbedeelde,
Met stille wijding aan mijn mond.

Hospitaal te Hoogstade.
2de Paaschdag.

Meische morgen

Meische morgen, die door 't open
Raam drijft in de ziekenzaal.
Laat me, van uw licht bedropen
Drinken aan uw zuivren straal.

Lentelucht uit hove' en dreven,
Frisch van dauw maar luw van zon,
Koele dronk van heelend leven,
Versch uit parelende bron;

Geurende adem, die mijn kranke
Borst de blijde boodschap meldt,
Hoe ter dorre rozenranken
Weer een bloei van knoppen zwelt;

Die door voet en stam en kruinen
Voller sappen rijzen doet,
Die ter groenbewaasde tuinen
Bot en bloem en blaren voedt;

Laat me, - lijk ten zomerdage,
Op het zonbereden land,
Moede maaier drinkt met trage
Teugen uit zijn holle hand, -

Laat me langzaam laven tong en
Lippen aan uw overvloed;
Sterker aëm beroert mijn longen
Naar den slag van rijker bloed.

Meilied

Dit is van heel de maandenrei
De mooiste maand, de milde Mei.

Want elke dag die openlacht,
Is u, Maria, toegedacht.

Elk leest in tuin of langs het land,
Zijn rijke of schaamle bloemoffrand,

En in kapel en kerk en nis
Zal heel dees maand uw beeltenis,

Gelijk een steromkranste maan,
In bloei van licht verheerlijkt staan.

Dit is de tijd dat ieder kind
Naar Moeders hart den weg hervindt;

En legt vertrouwend in haar schoot
Het eigen deel van vreugde en nood;

Van nood het meest en wel gering
Was 't deel van dank dat ze ooit ontving;

Want ieder dolend menschenhart
Draagt heugnis van verholen smart.

Wel is bij dage er vroom geruisen ,
Van stemmen in Maria's huis,

Maar naar, geluidloos, scheinring viel,
Verinnigt 't woord van ziel tot ziel.

En d'armen man, wiens schreden leidt
Verboden lust naar de eenzaamheid,

Maar hoort opeens een lichte vlucht
Van klokken in doorzonde lucht,

Is 't of met zoeten dwang hem riep
Bekende klank die jaren sliep.

Hij staat en zint een poos, dan wendt
Naar waar hij de oude stem herkent,

Lijk wie in 't woud een vluchtend lied
Vervolgt, tot waar? hij weet het niet.

Hij gaat langs weide en wilgenlaari
En klimt door dubbele haag van graan,

Met tragen tred den heuvel op,
Waar golft de laatste bronzen klop,

Bedroefd en blij, als hij 't gelaat
Oplicht en weer voor Moeder staat.

Toen, lijk een snaar die trilt te strak
Een snik die door de stilte brak....

Hij knielt in deemoed en doorheen
De zuivre vreugd van zacht geweent,

Gaat wellen voor Maria's voet
Het weigre woord van schuld en boet.

Traag doofde in 't raam de lager zon,
Maar 't is of hij niet scheiden kon;

Want hij alleen wiens ziel beving
De weemoed van herinnering

En op een avond, laat, hernam
Den weg langs waar hij dolend kwam,

En wakend om haar dwalend kind,
Zijn Moeder weenend weder vindt,

Alléen wie keerde uit droeven ban,
Kent al de ontroerde vreugd daarvan.

En als hij, recht, nog even draalt
Voor 't beeld dat gouder glans bestraalt

En groet voor 't laatst de Lieve Vrouw
Is licht het hart van leed en rouw,

Want géen die kwam tot Haar, belaên,
Is ongetroost weer heengegaan.

Voor suster Perny

I

De nacht is rust, de nacht is zegen
Voor wie, na moeizame arbeid,
Zijn hoofd naar nijgend hoofd genegen,
Zijn hart voor lichter droom bereidt;

Voor wie door 't raam in de ijler twijgen
Een nest van meeden slapen ziet
En denkt hoe morgen rijst in 't zwijgen
De jubel van een schooner lied.

De nacht is kalm als avondmeren
Voor wie nog even luistrend draalt
En hoort hoe zacht op 't dons der veeren
Zijn zootje rust en ademhaalt.

II

Maar angstig zijn en pijnlijk duren
Ter schemerige wijzerplaat,
De moe-doorwaakte nachtelijke uren,
Als 't leed geen stonde uw sponde laat;

Wanneer, onduldig, 't hart gaat haken
Naar troost van licht en gij, gesmoord,
Door last'gen slaap of loomer waken,
Naast u gedempte kreunen hoort.

En trager schrijdt de nacht en droever.
Naar hooger laait de vlam der koorts.
Lijk naast een winderigen oever
Het spookrig gloeien van een toorts.

III

Maar lijk de weifle klaarte hing
Der lamp op nachtelijke smart,
Zat wakend in de schemering
De liefde van uw vrouwehart.

Bij poozen rees uw beeld omhoog
En veerend ruischte uw lichte stap,
En naar mijn zorgende onrust boog
De vrede van uw witte kap.

Toen loken de oogen slaap-vermoeid
En wendde 't hoofd naar hoop van rust,
Lijk kindje's leed tot lach herbloeit
Als moeders mond de traantjes kust....

Over de' angst....

Voor M^w. E. Laenen-Claes.

Over de' angst van brekende oogen,
Over klagelijk gekerm,
Zie 'k uw witte huif gebogen
Hangen lijk een vreed'gen scherm.

Om zijn hals uw arm gewonden,
Naar zijn mond uw troostend woord,
Veil'ger voelt zich de gewonde,
Die de dood al pijpen hoort.

Langzaam gaat in 't donker deizen 't
Grijnzend beeld dat de onrust sart;
Milder komt weer hoop berijzen 't
Moede en krachtgebroken hart.

Doover snijdt door merg en midden 't
Scherpe schrijnen van zijn wond;
Van uw lippen gaat weer bidden
Leeren leedverstarde mond.

Dankbaar komen tranen trillen
Door zijn blik, die glazig glanst;
Stiller klinkt het schrille gillen
Van de nijd'ge dood die danst.

Zachter zal haar hand hem raken,
Waar gij 't hart ter reis bereidt;
Blijde zal zijn blik ontwaken
In een lichter eeuwigheid.

Gebed

Laat me U, Heer, in deemoed danken,
Die me wondde in bangen nacht,
En me lijk de wijngaardranke
Bloedde en schond in groei en kracht. -

Heere, die mijn geest kwaamt teuglen.
Die naar steiler hoogten stak,
En de steigerende vleuglen
Van mijn starren hoogmoed brak;

Die me lijk uwe uitverkoornen
Leerde hoe men bidden moet,
En Dien 'k langs uw weg van doornen
Volgde met mijn rozenhoed;

Heer, die merkte al van mijn dagen 't
Nadrend eind ter wijzerplaat,
Maar me in roerend welbehagen
Weer naar 't leven keeren laat.

Heere, naar Uw wil herboren,
Uit de louterende vlam,
Laat me bij de needren hooren
In den dienst van 't Offerlam;

Laat me van dees sponde rijzen,
Van uw Bloed en Vleesch gevoed,
Reede als wie ter blijde reize 't
Deinzend dorp ten afscheid groet.

Heere, wend me van de paden
Die 'k in 't zingend duister zocht;
Laat dees dagen van genade
Duren tot mijn laatsten tocht.

Heere, die mijn dwalende oogen
Richtte naar Uw lichtend spoor,
Treed me naar de luchte bogen
Van uw verre woning voor.

Als de strijd verademt....

Hoe zou mijn hart....

Hoe zou mijn hart den weg ontwennen.
Die naar uw eenzaamheid geleidt;
Hoe zou het rijker heil erkennen,
Dan leven in uw heerlijkheid.

Hoe zou ik uit mijn voelen weren.
Wat ons in liefde en leed verbond;
Hoe zoude ik uit mijn denken keeren
Den koppigen roes van uwen mond.

Want eens zal ik tot u weer komen,
- Al draalt nog ver de onzekere tijd, -
Vermoeid en armer in mijn droomen,
Maar trotsch en sterker tot den strijd.

Simpele weelde

Géén kent dees roerend-simple weelde:
 Wat bloemen onder schamel dak,
 Lijk de arme die, - te schaars bedeelde, -
 Het bitter brood der armoe brak;

Géén hart kan schooner vreugd belijden,
 Géén oogen dragen dieper licht
 Dan de oogen die in 't duister schreiden
 Maar klaarden in verrukt gezicht:

Géén liefde draagt in knop geborgen
 Zoo roode' en rijken rozenpronk,
 Lijk zij wier kelk in waas'gen morgen
 Den dauw der zerpe tranen dronk;

Géén kent 't geluk der zwijgende uren,
 Als 't hart weer weent aan weenend hart,
 Lijk de eenzame wiens dagen duren
 In twijfel en verdoken smart. -

Gezegend hoofd, gezegende oogen
 Die staart naar milder morgenrood;
 Dra zult ge om spijs weer danken mogen,
 Die hongert naar een beete brood;

Dra zult ge aan mijnen hals weer hangen
En, wil- en weerloos als een kind,
Zien dalen naar 't gestild verlangen 't
Geluk dat voor ons bei begint.

Voor Hermanneke

Dit is me vreugd, in donkre dagen
 Van trotscken strijd en rijke smart:
 Gelijk een witte vlam te dragen
 De liefde van uw kinderhart.

Dit is me teere vreugd: te hooren
 Hoe steeds bij spel en vreemd verhaal
 Mijn naam en beeld, als nooit te voren,
 Blijft leven in uw kindertaal;

Hoe ge eiken avond ligt gebogen
 Voor 't bedje, eer m'u te rusten legt,
 En diep-devoot, met slaapzware oogen,
 Voor mij een vaderonsje zegt;

Hoe ge eiken nacht me in droomvisioenen,
 In 't feestgetooide kinderland,
 Met luide trommen en klaroenen,
 Ziet wederkeeren triomphant.

Dit is me vreugd: in donkre dagen
 Van trotschen strijd en rijke smart,
 Gelijk een witte vlam te dragen
 De liefde van uw kinderhart.

Voor Benny Royaards

Nu de avond op dees daagsche dingen
De poorten van zijn stilte sluit,
Hoor ik aldoor in droom weer zingen
Uw rijk en parelend geluid:

Wat schuchter vóór ge kennen leerde
Den vreemden gast, maar stil vertrouwd,
Zongt gij een liedje, mij ter eere,
Van vooglen in een wonder-woud.

Het leek een lief geruisen van vlerken,
In morgenkoelt van Paradijs;
Gezang van nachtegaal en lerken
En merels, elk met eigen wijs.

Het stroelde, lijk een straalke water
Uit jonge bron, uw keelken uit;
Het was een korrelend geklater
Van klanken en een frisch gefluit.

De spieglen van uwe oogen blonken,
Uw rechte halsje zwol van klank;
Uw roze en malsche lippen dronken
De weelde van uw eigen zang.

...Zoo blijft, mijn schattig-blonde jongen,
Uw stemmeke en uw beeld me bij,
Lijk ge eens van voogden hebt gezongen,
Gij zelf een vogelken in Mei.

Aan den IJzer, Oktober 1915.

Voor een kunstenaar

O edel hoofd, dat 't beeld van vele landen,
En 't rijk herdenken van veel jaren draagt,
En onder d'ijver van uwe eedle handen
Uw droom tot blijvend schoon herbloeien zaagt.

Het wialend wonder van de jaargetijden
Was lust voor 't hart dat de eerste reis begon,
En tot een bronne van ontroerd verblijden
Zong uw penseel de glorie van de zon.

Maar in de spiegeldiept' der heldrende oogen.
Die 't zuiver goud der zoomren droegen, sliep
Een schooner wereld van getooide bogen
En 't sterk geloof dat kathedralen schiep.

Gij zaagt de stad, de heuveln en de dalen
Waar Christus 't lichtend spoor liet van zijn voet,
En 't zegnend beeld der bijbelsche verhalen,
Herrees in de aureool van de' oostergloed.

't Verleden lokte uw droom en de oogen wendden
Naar 't bonter feest van hof en ridderzaal,
En uit den kleur'gen toover der legenden
Riept gij de vreugde op van een nieuw verhaal.

Al hebt ge zorg gekend en leed doorleden,
Nooit viel de schaduw voor uw aangezicht.
En voor de wereld hebt ge alleen beleden
Den jubel van het zegevierend licht.

Geen dalende ouderdom kon 't hart vcroudren,
Noch heeft het spel der teedrer hand verzwaard;
Geen durende arbeid kon uw rechte schoudren
Doen overbuigen naar de moederaard.

Nog hebt ge uw laten dag geen rust gegeven,
Noch rust den geest die zooveel schoonheid schon
Schoon langzaam over de'avond van uw leven
De diepe, herfstelijke luister zonk.

Dit is der kunstnaars gave, de uitverkoren,
Dit is hun trots en doel en hoogste gunst:
Zich door zijn droom aldoor te zien herboren,
Aldoor zichzelf t'hernieuwen in zijn kunst.